ھاياتنىڭ مەقستى ۋە قىممىتى ھەققىدە ؟

ئەركىن سىدىق (بىلىمخۇمار)

2015-يىلى 9-ئاينىڭ 25-كۈنى

ئېلكىتاب ئىشلىگۈچى : مەنزىل ئېلكىتاب گۇرۇپپىسى

يېقىنقى بىر-ئىككى يىلنىڭ مابەينىدە ماڭا خېلى كۆپ ساندىكى ئۇكىلار خەت ياكى ئۇچۇر يېزىپ، ماڭا ھازىر ئىچكىرىدە ئوقۇۋاتقان ئۇيغۇر ياش-ئۆسمۈرلەرنىڭ ئۆگىنىش قىزغىنلىقىدا زور دەرىجىدە چېكىنىش يۈز بەرگەنلىكىنى ئېيتتى. ھەمدە مەندىن مۇمكىن بولسا بىرەر يازما تەييارلاپ، ئاشۇنداق ياش-ئۆسمۈرلەرنى ياخشى ئوقۇشقا ئۈندەپ قويۇشۇمنى ئىلتىماس قىلدى. مەن بۇ ھەقتە تاكى بۈگۈنگىچە قەلەم تەۋرەتمىدىم. ئۇنىڭ سەۋەبى، بىرىنچىدىن مەن ھازىرغىچە ئۆزۈمنىڭ بۇرۇنقى يازمىلىرىدا ئۆگىنىشنىڭ نەقەدەر مۇھىملىقى ھەققىدە ئۆزۈم ئويلاپ تاپالىغان ۋە ئىزدىنىپ ئېرىشەلىگەن ياخشى گەپلەرنىڭ خېلى كۆپلىرىنى قىلىپ بولدۇم. ئىككىنچىدىن، ئۆزۈمنىڭ بىلىم ۋە ئوقۇتقۇچى قەدىرلەنمەيدىغان، ھەتتا ئوقۇتقۇچىلار قاتتىق كۆرەشكە تارتىلغان بىر دەۋردە باشلانغۇچ ۋە ئوتتۇرا مەكتەپتە ئوقۇپ تۇرۇپمۇ، يەنىلا بىلىمنى ۋە ئوقۇشنى قەدىرلىگەنلىكىمنى، يالغۇز ئۆزۈملا شۇنداق قىلىپ قالماي، سىنىپىمدىكى

باشقا ساۋاقداشلارنىمۇ ياخشى ئوقۇشقا چاقىرغانلىقىم ۋە ئۇلارغا ياردەم قىلغانلىقىمنى، ئاشۇنداق قىلغىنىم ئۆزۈمنىڭ كېيىنكى ھاياتىدا، شۇنداقلا ئۆزۈمنىڭ ھازىرقىدەك بىر ئىلىم-پەن، تېخنولوگىيە ۋە ئىنژېنېرلىقتا دۇنيانىڭ ئەڭ ئالدىدا كېتىۋاتقان ئورۇندا ئىشلىيەلىشىمدە ناھايىتى مۇھىم رول ئوينىغانلىقىنى بۇرۇنقى يازمىلىرىمدا كۆپ قېتىم بايان قىلدىم. مېنىڭ يازمىلىرىمنى ئوقۇپ، ئىدىيىسىدە بۇرۇلۇش ياساپ، يېڭىچە تىرىشىشقا ئاتلىنىپ، شۇ ئارقىلىق ئۆز تەقدىرىنى ئۆزگەرتكەن ئۇكىلاردىنمۇ خېلى كۆپلىرى بار بولۇپ، ئۇلار ئۆزلىرى نىشان قىلغان چەت ئەلگە چىقىپ ئوقۇشتەك بىرەر چوڭ غايىنى ئەمەلگە ئاشۇرغاندىن كېيىن، ماڭا مەخسۇس خەت يېزىپ، ماڭا رەھمىتىنى ئېيتتى. ئۇنداق ئەھۋال ھازىرمۇ داۋاملىشىۋاتىدۇ. ئەمەلىيەتتە ئۇلارنىڭ رەھمىتى ماڭا ئەمەس، بەلكى ياراتقۇچىمىزغا تەۋە. سەۋەبى، ئەگەر ياراتقۇچىمىز مەلۇم بىر ئۆزگىرىشكە يېشىل چىراغ يېقىپ بەرمەيدىكەن، يەنى مەلۇم بىر

ئۆزگىرىشىنى نىسپ قىلمايدىكەن، يەنە بىر ئىنساندا ئۆزگىرىش پەيدا قىلىش ھېچ قانداق بىر ئىنساننىڭ قولىدىن كەلمەيدۇ. كىمدە ئۆزگىرىش بولىدىغانلىقى ۋە كىمدە بولمايدىغانلىقىنىمۇ ياراتقۇچىمىز ئۆزى بەلگىلەيدۇ. شۇڭلاشقا ئوخشاش نەرسىنى ئوقۇغان ئىنسانلاردا پەيدا بولىدىغان ئۆزگىرىشنىڭ دەرىجىسىمۇ ئوخشاش بولمايدۇ. بەزىلەردە بولسا زادىلا ئۆزگىرىش بولمايدۇ.

ئەمدى يۇقىرىدىكى ماۋزۇغا كەلگەن ئىلتىماسقا قايتىپ كەلسەك، گەرچە مەن ھازىرغىچە بىرەر ئايرىم تېما تەييارلاپ، ھېلىقى ئۇكىلارنىڭ تەلىپىنى ئورۇنلىمىغان بولسامۇ، ئۇ مەسىلە ئۈستىدە ئويلىنىش ۋە ئىزدىنىشنى توختاتمىدىم. يەنى، «قانداق قىلغاندا تېخىمۇ كۆپ ئۇكىلارنىڭ ئۆگىنىش قىزغىنلىقىدا بىر ئاز يۈكسىلىش پەيدا قىلغىلى بولار؟» دېگەن سوئال ئۈستىدە ئىزچىل تۈردە ئويلىنىپ كەلدىم. مېنىڭ نەزىرىمدە ھازىر باشقىلارغا ئۆگىنىش قىزغىنلىقى سۇس بولۇپ كۆرۈنۈۋاتقان ئاشۇ ئۇكىلارنىڭ كەم دېگەندە 95 پىرسەنتى ئەسلىدە

ئۈنـــداق ئەمەس بولــۇپ، ئــۇلارنى ئــۆزلىرى ھـــازىر ياشــاۋاتقان مۇھـــت ۋە ئـــۇلارنى كۈتــۈپ تۇرۇۋاتقـــان كـېلەچەك ئـۇلاردا ھازىرقـىدەك بىـر ياشـاش ئۇسـۇلىنى پەيــدا قىلغــان. يەنــى، ئەگەر ئوقــۇش پۈتتۈرگەنــدىن كېيىنكـــى خـــزمەت تېــپىش پۇرســـتى ۋە تاپـــدىغان خىزمەتنىـڭ ياخشـىلىق دەرىجىسـى ھەر بىـر ئادەمنىـڭ مەكتەپتىكـــى تىرىشـــچانلىقى ۋە ئوقـــۇش نەتىجىســـى بىــلەن ئــولڭ تاناســپ بولغــان بولســا، يــاكى ھــېچ بولمىغانـــدا شـــۇلار بىـــلەن مۇناســـۋەتلىك بولغـــان بولســـا، ئاشـــۇ ئـــۇكىلار ھەرگىزمـــۇ ئۆزلىرىنىـــڭ ئوقـــۇش قىزغىنلىقىنـــى سۇسلاشـــتۇرۇپ قويمـــايتتى. ھەرگىزمـــۇ ئۆزلىرىنىـــڭ ئوقـــۇش قىزغىنلىقىنـــى يوقىتىـــپ قويمـــايتتى. گەرچە مەن بـــۇ يەردە ئوچـــۇق يازالمىســـاممۇ، ئاشـــۇ ئـــۇكىلىرىمىز ھـــازىر تارتىۋاتقـــان روھىـــي ئـــازابنى ئۆزۈمـــۇ بـــۇرۇن تارتىـــپ باققـــان. شۇڭلاشـــقا مېنىـــڭ ئۇلارغا چوڭقۇر ھېسداشلىقىم بار.

قـــاتتىق تىرىشـــىپ ئوقـــۇش ئـــارقىلىق ياخشـــى كـــۈنگە ئېرىشـــەلەيدىغانلىقىغا ئـــانچە ئىشـــەنچ قىلالمـــاي، گـــاڭگىراش ئىچىـــدە تۇرۇۋاتقـــان ئاشـــۇ

ئۇكىلار ھازىر ئاتا-ئانىسىغا يۈز كېلەلمەسلىك، ئۇرۇق-تۇغقان ۋە دوست-بۇرادەرلىرىگە يۈز كېلەلمەسلىك، ئانا مەكتەپلىرى ۋە بۇرۇنقى ئوقۇتقۇچىلىرىغا يۈز كېلەلمەسلىك، ۋە جەمئىيەتكە، ئۆز يۇرتىغا ۋە ئۆز خەلقىگە يۈز كېلەلمەسلىك تۇيغۇسىنىڭ روھىي ئازابىنى يەتكۈچە تارتىۋاتقانلىقىدا گەپ يوق. مەن ئۇلارنىڭ ئاشۇ ئازابلىرىنىمۇ ئوبدان چۈشىنىمەن. ئۇ ئۇكىلار ھەقىقەتەنمۇ يۇقىرىدا تىلغا ئېلىنغان ئادەملەر ۋە جەمئىيەت ئالدىدا جاۋابكار بولۇپ، ھازىر ئۇلار ئۆز بۇرچلىرىنى ئادا قىلىشقا ئامالسىز قېلىۋاتىدۇ. ئەمما، ھەر بىر ئىنسان جاۋابكارلىقتا تارتىلىدىغان ساھەلەر يالغۇز يۇقىرىقىلارلا ئەمەس. ئەگەر سىز ئۆز ھاياتىڭىزنىڭ مەقسىتى ۋە قىممىتىنى تولۇق ۋە توغرا چۈشەنسىڭىز، ئەگەر سىز ئەڭ ئاخىرىدا كىمنىڭ ئالدىدا جاۋابكار ئىكەنلىكىڭىزنى، نېمە ئۈچۈن جاۋابكار ئىكەنلىكىڭىزنى، ھەمدە قانداق جاۋابكار ئىكەنلىكىڭىزنى تولۇق چۈشەنسىڭىز، سىز چوقۇم ئۆزىڭىزنىڭ ھايات يولىدىكى تاللىشىڭىزنى باشقا

بىرسىگە ئۆزگەرتىسىز. مەن ئۆزۈمنىڭ «NASA
دىكىلەرنىڭ بىر ئۇيغۇرغا بەرگەن باھالىرى»
دېگەن يازمامدا چۈشەندۈرۈپ ئۆتكىنىمدەك، سىزدە
ئاشۇنداق قىلىش، يەنى قانداق ياشاشنى ئۆزىڭىز
تاللاش ھوقۇقى ۋە ئىقتىدارى بار. مەن ئۆزۈمنىڭ
بۇرۇنقى بىر يازمىسىدا يەنە بىر مۇھىم ئىشنى
سۆزلەپ ئۆتتۈم. ئۇ بولسىمۇ، ئىنسانلار بىر-بىرىنى
ئىنتىلىشىغا ۋە كۆرسەتكەن تىرىشچانلىقىغا قاراپ
ئەمەس، پەقەت قولىغا كەلتۈرگەن نەتىجىلىرىگە
ئاساسەن باھالايدۇ. پەقەت ياراتقۇچىمىزلا ھەر بىر
ئىنساننى ئۇنىڭ ئىنتىلىشى، كۆرسەتكەن
تىرىشچانلىقى، ۋە ئۆزىگە سوۋغا قىلىنغان يوشۇرۇن
قابىلىيەتلەرنىڭ ئىشقا سېلىنىش ئەھۋالىغا قاراپ
باھالايدۇ. ئادەمنىڭ كۆڭلىنى يېرىم قىلىدىغان بىر
ئەھۋال شۇكى، ياراتقۇچىمىزنىڭ ئىنسانلاردىن
نېمىنى كۈتىدىغانلىقى ۋە ھەر بىر ئادەمنى قانداق
باھالايدىغانلىقى ھەققىدە مۇقەددەس كىتابنىڭ
كۆپ يەرلىرىدە ناھايىتى ئېنىق بايانلار مەۋجۇت
بولسىمۇ، ئۇ كىتاب باشقا تىللارغا تەرجىمە قىلىنغاندا

ھېلىقىدەك ئىنتايىن مۇھىم سۆزلەر توغرا ياكى تولۇق تەرجىمە قىلىنمىغان. مەن بۇ ئەھۋالنى ئامېرىكىدىكى بىر قانچە داڭلىق ياش دىنىي زىيالىيلارنىڭ لېكسىيەلىرىدىن بىلدىم.

مەن مەزكۇر يازمىنى ئۇيغۇر ياش-ئۆسمۈرلەر ئۈچۈن تەييارلىدىم. گەرچە مەن ئۇنى ماڭا ئۆگىنىش قىزغىنلىقى يۇقىرى بولمايۋاتقان ئۇكىلارنى ئىلھاملاندۇرۇش ئۈچۈن بىر يازما تەييارلاش ئىلتىماسىنى سۇنغان ئۇكىلارنىڭ تەلىپىگە جاۋابەن يازغان بولسامۇ، تۆۋەندىكى مەزمۇندىن بارلىق ياش-ئۆسمۈرلەر پايدا ئالالايدۇ، دەپ ئويلايمەن.

مەن ئۆزۈمنىڭ ئىككى ئاينىڭ ئالدىدا تورلارغا چىقارغان «نام-ئاتاق، كىشىلىك تۇرمۇش ۋە مەجبۇرىيەت» دېگەن ماقالىسىدە «ئويغان» ئىسىملىك بىر داڭلىق دىنىي زاتنى، ۋە ئۇنىڭ بىر لېكسىيەسىنىڭ مەزمۇنىنى قىسقىچە تونۇشتۇرغان ئىدىم. بۇ يىل 21-ئاۋغۇست كۈنى يۇتيۇب (YouTube) قا ئۇنىڭ يەنە بىر يېڭى لېكسىيەسى چىققان بولۇپ، مەن ئۇنى كەم دېگەندە 10 قېتىم

ئــاڭلاپ چىقــتىم، ھەمــدە ئــۇنى ناھــايىتى ياخشــى كــۆردۈم. بــۇ لېكســىيە تېخــى تــوي قىلمىغــان، ئوتتــۇرا مەكــتەپ ۋە ئۇنىۋېرســىتېتلاردا ئوقۇۋاتقــان ياشــلارنى ئاساســـي نىشـــان قىلغـــان ئاساســـتا كانـــادادا ئۆتكــۈزۈلگەن، نەچــچە مىــڭ كىشــى قاتناشــقان بىــر دىنىـــي قۇرۇلتايـــدا دوكـــلات شـــەكلىدە ســـۆزلەنگەن بولــۇپ، ئۇنىــڭ ئۇزۇنلــۇقى 40 مىنــۇتتىن ســەل ئاشــىدىكەن. مەن مەزكــۇر يازمىــدا ئاشــۇ لېكســيەنىڭ ئاساســـي مەزمـــۇننى بايـــان قىلىـــمەن. مەن تورداشــلاردىن بــۇ مەزمــۇننى خــۇددى ئــۆزۈم ياخشــى كۆرگەندەك دەرىجىدە ياقتۇرۇشنى ئۈمىد قىلىمەن.

تۆۋەندىكىســى «ئويغــان» نىــڭ لېكسيەســىنىڭ مەزمــۇنى بولــۇپ، ئەگەر ئۇنىڭغــا مەن ئــۆز كــۆز-قارىشـــىمنى قوشـــۇپ قويمـــاقچى بولســـام، ئـــۇنى بىـــر «ئىلاۋە» شەكلىدە قىستۇرۇپ قويىمەن.

ھەممە ئــادەم خۇشــال بولۇشــنى، يــاكى بەختلىــك بولــۇش (be happy) نــى ئىســتەيدۇ. ئەممــا مــۇقەددەس كىتابتــا «خۇشــاللىق» ھەققىــدە ھــېچ قانــداق مەزمــۇن يــوق بولــۇپ، مەن ئاشــۇنىڭغا مــاس

كېلىدىغان مەزمۇننى ئىزدەۋاتقىلى ھازىر 15 يىل بولدى. مەن «خۇشاللىق ياكى بەخت ھازىرقى زامان ئىنسانلىرى ئۈچۈن ئەڭ ئاساسىي ئىستەكلەرنىڭ بىرى تۇرسا، ياراتقۇچىمىز بۇ نەرسىنى نېمە ئۈچۈن تىلغا ئالمايدۇ؟» دەپ ئەجەبلىنىپ كەلدىم. مۇقەددەس كىتاب «خۇشاللىق» ھەققىدە زادىلا سۆزلىمەي، پەقەت «رازىمەنلىك، قانائەتچانلىق» (contentment) ھەققىدە سۆزلەيدۇ. دېمەك دىنىمىزدىكى ئەڭ يۇقىرى نىشان رازىمەنلىك، ياكى تىنچلىق بولۇپ، خۇشاللىق ياكى بەخت ئەمەس. يۇقىرىقى ئىككى نەرسە بىر-بىرىگە زادىلا ئوخشىمايدۇ.

ئىلاۋە: مېنىڭ چۈشىنىشىمچە، ئۇيغۇرچىدە كىچىك خۇشاللىقنى «خۇشاللىق» دەپ، چوڭ ياكى ئۇزۇنغا سوزۇلغان خۇشاللىقنى «بەخت» دەپ ئاتايمىز. ئەمما، ئويغان ئۆز لېكسىيەسىدە ئىشلەتكەن ئىنگلىزچە «happy, happiness» دېگەن سۆزنىڭ «خۇشاللىق» ۋە «بەخت» دېگەن ھەر ئىككىسى خىل مەنىسى بار بولۇپ، بۇ يەردە

ئۇيغان ئاساسەن قىسقا مۇددەتلىك بەخت ياكى خۇشاللىقنى كۆزدە تۇتقان.

پسىخولوگىيە ئىلمى مۇقەددەس كىتابتىكى بىر بايانني چۈشىنىشكە زور دەرىجىدە ياردەم قىلىدىغان بولۇپ، مەن بۇگۈن ئاساسەن ئاشۇ مەزمۇن ھەققىدە سۆزلەيمەن.

مۇقەددەس كىتابتا مۇنداق دېيىلىدۇ: «ئىنسانلار ئۆزلىرى ئىنتىلىپ قاتتىق تىرىشقان نەرسىلەردىن باشقا ئۆزلىرىگە پايدىلىق نەرسىلەرگە ئېرىشەلمەيدۇ.» (بۇ سۆز مۇقەددەس كىتابنىڭ ئۇيغۇرچە تەرجىمىسىدە «ئىنسان پەقەت ئۆزىنىڭ ئىشلىگەن ئىشىنىڭ نەتىجىسىنى كۆرىدۇ (53:39)» دەپ ئېلىنغان بولۇپ، ئۇ «ئۇيغان» نىڭ ئەرەبچىدىن بىۋاسىتە ئالغان مەنىسىگە زادىلا ئۇيغۇن كەلمەيدۇ. بۇ ھەقتە مەن تۆۋەندە يەنە ئازراق چۈشەنچە بېرىمەن--ئاپتوردىن.)

1. خۇشاللىق (Happiness)

كىشىلەر ئۆز ھاياتىدا ئىنتىلىدىغان ئەڭ

تــۋۆەن دەرىجىلىــك نەرســە خۇشــاللىقتىن ئىبــارەت.

مەسىلەن،

--ســىز شــەنبە كــۈنى تــاڭ ســەھەردە تــۇرۇپ، تاپشــۇرۇق ئىشلەشــنى ياخشــى كۆرمەيســىز. شــۇنىڭ بىــلەن چۈشــكىچە ئــۇخلاپ، ئانــدىن ئۇنىڭغــا خۇشــال بولىســىز. بــۇ خۇشــاللىقنا ئېرىشــىش ئۇنچــۋالا ئەجىــر تەلەپ قىلمايدۇ.

--بەزى بــالىلار ئاخشــىمى كــېچىچە كومپيــۇتېر ئويۇنى ئويناپ، بىر قــانچە قېتىم ئۇتــۇپ، ئۇنىڭــدىن خۇشال بولىدۇ.

--بەزىــلەرگە باشــلىقىدىن تېلېفــون كېلىــپ، «بۈگــۈن قــارىبەك كــۆپ يېغىــپ كەتتــى، شــۇڭا ئىشــقا كەلمىسەڭمۇ بولىدۇ» دېسە، ئۇلار خۇشال بولىدۇ.

دېــمەك، خۇشــاللىقنا ئېرىشــىش ناھــايىتى ئاســان. كىچىــك ئىشــلاردا خۇشــاللىقنا ئېرىشــىش ناھــايىتى ئاســان. كىشــىلىك مۇناســىۋەتتە خۇشــاللىقنا ئېرىشــىش ئاســان ئەمەس. ئاتــا-ئــانىڭىزنى خــوش قىلىــش، ياكى ئاتــا-ئــانىڭىزدىن رازى بولــۇپ خــوش بولــۇش ناھــايىتى تەس. ئايــالىڭىزنى خــوش قىلىشــنىڭ

تەسلىكىنى تىلغا ئالمايلا قويايلى. ئۆزىڭىزنى خوش قىلىش ناھايىتى ئاسان. مەسىلەن، ئۆزىڭىز ياخشى كۆرىدىغان كىنودىن بىرنى كۆرسىڭىز خوش بولىسىز. دوستلىرىڭىز بىلەن كۆرۈشسىڭىز، خوش بولىسىز. بىر رېستورانغا بېرىپ تاماق يېسىڭىز، خوش بولىسىز. بۇنداق خۇشاللىقلارغا ئېرىشىش ئانچە ئەجىر تەلەپ قىلمايدۇ.

ئەمما، بۇنداق خۇشاللىقلار تېز كېلىپ، تېز كېتىدۇ. بىر ئىشقا ھازىر خۇشال بولسىڭىز، بىر ئاز ۋاقىت ئۆتكەندىن كېيىن ئۇنىڭدىن زېرىكىپ، ئۇنىڭغا خۇشال بولالمايدىغان بولۇپ قالىسىز. سىزنىڭ يەنە ئىچىڭىز پۇشىدۇ. شۇنىڭ بىلەن يەنە يېڭى خۇشاللىق ئىزدەيسىز. بەزىلەر زەھەرلىك چېكىملىك بىلەن ئۆزىنى خوش قىلىدۇ. ئەمما ئۇنداق خۇشاللىق ئۇ ئادەملەردە ساقلىنىپ تۇرۇۋەرمەي، بىر دەمدىن كېيىنلا يوقاپ كېتىدۇ. شۇنىڭ بىلەن ئۇلار يەنە زەھەرلىك چېكىملىك ئىستەيدۇ. دېمەك، خۇشاللىق بارلىق ئىنتىلىشلەر (pursuit) نىڭ ئىچىدىكى ئەڭ تۆۋەن

دەرىجىلىكىدۇر.

بەزىلەر «مېنىڭ پەقەتلا خۇشال يۈرگۈم بار»، دەيدۇ. ئەمما سىز داۋاملىق ئۇنداق قىلالمايسىز. ياراتقۇچىمىز ئىنسانلارغا ناھايىتى كۆپ خىلدىكى روھىي ھالەتلەرنى ئاتا قىلغان بولۇپ، خۇشاللىق پەقەت ئۇلارنىڭ ئىچىدىكى بىرى. ساغلام ھاياتنىڭ مەزمۇنلىرى ناھايىتى كۆپ بولۇپ، خۇشاللىق پەقەت ئۇلارنىڭ بىرى. ئەگەر سىز داۋاملىق خۇشال يۈرمەكچى بولىدىكەنسىز، سىز نۇرغۇن ئۈمىدسىزلىنىشلەرگە دۇچ كېلىسىز. ئۇنداق ئىش ھەرگىزمۇ مۇمكىن بولمايدۇ. ھايات ھەرگىزمۇ ئۇنداق ئەمەس. بۇ دېگەنلىك سىز چوقۇم چۈشكۈنلۈككە ئۇچرايسىز، دېگەنلىك ئەمەس. تۇرمۇشنىڭ مەنىسى «ئېلىشىش» تىن ئىبارەت. سىز ئىمتىھان بەرگەندە خۇشال بولمايسىز. بەدەن چېنىقتۇرۇپ، ناھايىتى چارچاپ كەتكەندە خۇشال بولالمايسىز، ئەمما ئۇنىڭ نەتىجىسىگە خۇشال بولىسىز.

2. سىغىش ياكى سىڭىپ كېتىش (Cool)

ئىنتىلىشنىڭ ئىككىنچى بالدىقى «سىغىش» ياكى «قوبۇل قىلىنىش» تىن ئىبارەت. ئىنتىلىشنىڭ يەنە بىر يۇقىرى بالدىقىغا ئېرىشىش ئالدىنقى بالدىقىغا قارىغاندا كۆپرەك ئەجىر تەلەپ قىلىدۇ. بۇ يەردىكى «سىغىش» دېگىنىمىز «ھېچ كىم سىزدىن قۇسۇر تاپالمايدۇ» دېگەنلىكتىن ئىبارەت. باشقىلار سىزگە تىكىلىپ قاراپ، «نېمىشقا ئانداق كىيىم كىيىسەن؟ نېمىشقا ئانداق گەپ قىلىسەن؟ نېمىشقا ئانداق گىرىم قىلىسەن؟ نېمىشقا ئانداق ماڭىسەن؟ نېمىشقا ئاشۇنداق كىشىلەر بىلەن ئارىلىشىسەن؟» دەپ سورىمايدۇ، سىز باشقىلارنىڭ ئىچىگە پۈتۈنلەي سىڭىپ كېتىسىز، دېگەنلىكتىن ئىبارەت. بۇ خىل ئەھۋالدا ھېچ كىم سىزنى تەنقىد قىلمايدۇ. سىز باشقا ھەممە كىشىلەر بىلەن ئوخشاش بولۇپ، باشقىلارغا سىز ئاساسەن كۆرۈنمەس بولۇپ تۇيۇلىسىز. مۇشۇنداق بىر ھالەتكە ئېرىشىش ئەجىر تەلەپ قىلىدۇ. مەسىلەن، سىز ئوتتۇرا مەكتەپتە ئوقۇۋاتقان ۋاقتىڭىزدا، مەكتەپكە قانداق كىيىم كىيىپ

بىرىشىنىڭ ئۆزى بىر چوڭ مەسىلە ئىدى. سىز ئەتىگىنى كىيىدىغان كىيىمنى تاللىغاندا، «بۇ كىيىمنى كىيسەم، بىرەرى مېنى زاڭلىق قىلارمۇ؟» دەپ ئويلايتتىڭىز. سىز تۇرمۇشتىكى نۇرغۇن تاللاشلىرىڭىزنى «بۇنى قىلسام باشقىلار مېنى نېمە دەپ ئويلاپ قالار؟» دېگەن نەرسە ئۈستىدە ئويلىنىپ تۇرۇپ بەلگىلەيسىز. مانا بۇ سىزنىڭ «سىغىش» قا ئېھتىياجلىق بولۇپ، ئۇنىڭغا ئېرىشىش سىزدىن بەلگىلىك دەرىجىدە ئەجىر تەلەپ قىلىدۇ. بىر قىسىم ياش-ئۆسمۈرلەر پەقەت «سىغىش» ئۈچۈنلا ئۆزىنىڭ ئەسلى قىياپىتىنى، ياكى ئۆزىنىڭ كىملىكىنى ساقلاپ ياشىيالماي، باشقا بىر ئادەمنىڭ قىياپىتىگە كىرىۋالىدۇ.

3. نام-ئاتاق (Popularity)

ئىنسانلار ئېھتىياجلىشىنىڭ يەنە بىر بالدىقى نام-ئاتاقتىن ئىبارەت. سىز ئارىلىشىۋاتقان ئادەملىرىڭىز ئىچىدىكى ئەڭ ياخشى كىيىنگەن بىرى بولۇشنى ئىستەيسىز، باشقىلار ئەڭ دورايدىغان بىرى بولۇشنى

ئىستەيسىز، ۋە تاماق ئۈستىلدە باشقا ھەممە ئادەملەردىن ئۈنلۈكرەك گەپ قىلىدىغان بىرى بولۇشنى ئىستەيسىز. سىزنى باشقا بىرى زاڭلىق قىلىشتىن بۇرۇن، سىز ئۇلارنى زاڭلىق قىلىشۋالىدىغان بىرى بولۇشنى ئويلايسىز. مەكتەپتە نام-ئاتىقى بار ئوقۇغۇچىلارنىڭ خېلى كۆپى باشقىلارنى زاڭلىق قىلىش بىلەن نام-ئاتاققا ئېرىشىدۇ. باشقىلار بۇنداق باللارنىڭ ھۇجۇمىغا ئۇچراپ قېلىشتىن ئەنسىرەپ، ئۇلارنىڭ قانىتى ئاستىغا كىرىۋېلىشقا تىرىشىدۇ. يۇقىرىدىكى گەپلەرنى ياش-ئۆسمۈرلەرگە قارىتىپ دېگەن بولساقمۇ، بۇنداق ئىشلار چوڭلار ئارىسىدىمۇ ئوخشاشلا مەۋجۇت. چوڭلارمۇ ئۆزى توغرىسىدا ياخشى پاراڭلارنىڭ ئوتتۇرىغا چىقىشىنى، ۋە ئۆزىنىڭ ھەر خىل پاراڭلارنىڭ مەركىزىي نۇقتىسى بولۇشىنى ئىستەيدۇ. بۇنىڭ ئۈچۈن بەزى ئالاھىدە تىرىشچانلىقلارنى كۆرسىتىدۇ. ئۆزى توغرىسىدىكى پاراڭلار سەل پەسىيىپ قالسا، ئۇلار يېڭى ئىشتىن يەنە بىرەرنى قىلىپ، پاراڭنى يېڭىۋاشتىن ئۇلغايتىشقا تىرىشىدۇ.

نام-ئاتاق قوغلىشىش بىر خىل غەلىتە ئىش بولۇپ، بەزى كىشىلەر نام-ئابروي قوغلىشىپ، ئۆزىنىڭ يۈزىنى تۆكۈۋالىدۇ. يەنى، بەزى ئادەملەرنىڭ نام-ئاتىقىنىڭ تەسىرى سەل تۆۋەنلەپ قالسا، ئۇلار ئۆزىنىڭ ئابرۇيىنى ئەسلىگە كەلتۈرۈش ئۈچۈن بەزى غەلىتە ياكى نومۇسسىز ئىشلارنى قىلىپ، شۇنىڭ بىلەن ئۆزىنىڭ يۈزىنى تۆكۈۋالىدۇ.

نام-ئاتاققا ئېرىشىشمۇ بەلگىلىك ئەجىر تەلەپ قىلىدۇ. ئۇنىڭغا ئېرىشىش ئۈچۈن سىز مەخسۇس ۋاقىت، مەخسۇس پۇل ۋە باشقا مەخسۇس تىرىشچانلىقلارنى كۆرسەتمىسىڭىز بولمايدۇ. ئۆزىڭىزنىڭ ئوبرازىغا پەرۋىش قىلمىسىڭىز، ھەمدە بىر خىل ياخشى ئوبرازنى ساقلىمىسىڭىز بولمايدۇ. قىسقىسى، نام-ئاتاقمۇ كىشىلەرنىڭ ئىنتىلىشىنىڭ بىر بالدىقىغا ۋەكىللىك قىلىدۇ.

4. ئابروي (Prestige)

ئىنسانلار ئىنتىلىشىنىڭ يەنە بىر يۇقىرى

بالىدىقى «ئابرۇي» دىن ئىبارەت. باشقىلار بىلەن سېلىشتۇرغاندا، بۇ بالىداق ئالىي مەكتەپ ئوقۇغۇچىلىرى ئۈچۈن بەكرەك مۇھىم تۇيۇلىدۇ. «ئابرۇي» دېگىنىمىز ئۆزى بىلەن مەلۇم بىر ناھايىتى قىممەتلىك نەرسە ئوتتۇرىسىدا باغلىنىش مۇناسىۋىتى بەرپا قىلىشنى كۆرسىتىدۇ. مەسىلەن، سىز خارۋارد ئۇنىۋېرسىتېتى باكلاۋۇرلۇق ئوقۇشىنىڭ 1-يىللىقىدا ئوقۇۋاتقان بولسىڭىز، سىز تېخى ھېچ قانداق بىر نەتىجە ياراتمىغان بولسىز. شۇنداق بولۇشىغا قارىماي، سىز ئۆزىڭىزنى «مەن خارۋاردتا ئوقۇيمەن»، دەپ، باشقىلارغا كۆز-كۆز قىلىسىز. پۇرسەت بولسا سىز بەزى داڭلىق كىشىلەر بىلەن بىللە رەسىمگە چۈشۈۋېلىشنى ئىستەيسىز. سىزنىڭ ئۇنداق قىلىشىڭىزدىكى مەقسەت ئۇ كىشىنى ئەستە ياخشىراق قالدۇرۇش ئەمەس، بەلكى ئاشۇ رەسىمنى باشقىلارغا كۆرسىتىش ئارقىلىق، ئۆزىڭىزنىڭ بىر ئالاھىدە ئادەم ئىكەنلىكىنى، شۇنىڭغا ئاشۇنداق بىر مۇھىم ئادەم بىلەن بىللە رەسىمگە چۈشەلىگەنلىكىڭىزنى نامايان قىلىشتىن ئىبارەت.

ئەگەر بۇنىداق ئىشلار پەقەت ئۆزىڭىز توغرىسىدا بولغان بولسا، ئۇ بىر ئەجەبلىنەرلىك ئىش ئەمەس ئىدى. ئەمما، سىزنىڭ ئۇنىداق قىلىشىڭىزدىكى مەقسىتىڭىز ئۆزىڭىزنىڭ بىر ئالاھىدە ئادەم ئىكەنلىكىنى ئىپادىلەش بولۇپ، ئۇ ئابرۇي قوغلىشىش بولۇپ ھېسابلىنىدۇ. باللارلا ئەمەس، بەزى ئاتا-ئانىلارمۇ باشقىلارغا «بالام خارۋارد ئۇنىۋېرسىتېتىغا ئۆتتى»، دېگەنگە ئوخشاش گەپلەرنى قىلىش ئارقىلىق، ئابرۇي قوغلىشىدۇ. بۇنىداق ئابرۇي بىر قىممەتلىك نەرسە بىلەن ئۆزى ئوتتۇرىسىدا بىر خىل باغلىنىش مۇناسىۋىتىنى قۇرۇش ئارقىلىق ۋۇجۇدقا چىققان بولۇپ، ئۇ ھەرگىزمۇ بىر ئادەمنىڭ ياراتقان نەتىجىسى بىلەن ۋۇجۇدقا كەلگەن ئەمەس.

ئىلاۋە: مەن شىنجاڭ ئۇنىۋېرسىتېتىنى پۈتتۈرۈپ، ئاشۇ مەكتەپتە ئوقۇتقۇچى بولۇپ قېلىپ قالغان مەزگىلدە، بىر قاراردا مەكتەپتە قالغان بەزى ئوقۇتقۇچىلار ھەر قانداق يەرگە بارسا ئۆزىنىڭ ئاشۇ مەكتەپنىڭ ئوقۇتقۇچىسى ئىكەنلىكىنى

بىلدۇرىدىغان «شىنجاڭ ئۇنىۋېرسىتېتى» دېگەن ئىزنەكنى مەيدىسىگە تاقىۋالاتتى. مەن ئۇيغۇر دىيارىدىكى ئىشلارغا ئائىت سىن ھۆججەتلىرىنى كۆرگەندە، ھەربىي كىيىمنى كىيىپ ئولتۇرۇشلارغا بارغان، ۋە ساقچى كىيىملىرىنى كىيىپ ئولتۇرۇشقا بارغان ئۇيغۇرلارنى كۆپ ئۇچراتتىم. ئامېرىكىدا ئاكتىپ خىزمەت ئۆتەۋاتقان ۋاقىتتىن باشقا ۋاقىتلاردا ئىدارىسىدىن تارقاتقان خىزمەت كىيىمنى كىيىپ يۈرۈشنى چەكلەيدۇ.

5. پۇل (Money)

شۇنداق بىر خىل كىشىلەر باركى، ئۇلار خۇشاللىق، سىغىش، نام-ئاتاق ۋە ئابرۇيلارنىڭ ھېچ قايسىسىغا قىزىقماي، پەقەت پۇلغىلا قىزىقىدۇ. ھەمدە ئۇلار قانداق قىلىپ پۇل تېپىشنى ناھايىتى ياخشى بىلىدۇ. بۇنداق كىشىلەرنىڭ بەزىلىرى كىر كىيىملەرنى كىيىپ يۈرىدۇ، يىرتىق كىيىملەرنى كىيىپ يۈرىدۇ، بىر جەيپىر ماشىنىنى ھەيدەيدۇ، چاچلىرى قالايمىقان يۈرىدۇ، باشقىلارنىڭ ئۆزىنى

نىمە دەپ ئويلاپ قېلىشىغا قىلچىلىكمۇ پەرۋا قىلمايدۇ. ئۇلار ھەر يىلى نەچچە مىليون سوم پۇل تاپىدۇ. بۇ خىل كىشىلەر زادىلا دەم ئالمايدۇ. بۇ بالداقتا چىقىش ئالدىنقى بالداقتا قارىغاندا تېخىمۇ كۆپ ئەجىر تەلەپ قىلىدۇ. تېخىمۇ كۆپ جاپا چېكىشنى تەلەپ قىلىدۇ.

6. مۇنەۋۋەرلىك ياكى مەشھۇرلۇق (Excellence)

بۇنداق ئىنتىلىشى بار كىشىلەر شىركەتتە بىر ئادەتتىكى خىزمەتچى بولۇشنى خالىماي، بارلىق خىزمەتچىلەردىن يۇقىرى تۇرىدىغان ئادەم، ياكى خىزمەتچىلەرنىڭ بېشى بولۇشنى ئىستەيدۇ. سىنىپتا ئوتتۇراھال ئوقۇغۇچى ئەمەس، 1-ئورۇندا تۇرىدىغان ئوقۇغۇچى بولۇشنى ئىستەيدۇ. ئىمتىھانلاردا يۇقىرى نومۇر ئېلىشنى ئىستىمەيدۇ، بەلكى تولۇق نومۇر ئېلىشنى ئىستەيدۇ. بۇنداق كىشىلەر ئۆزلىرىگە زادىلا رازى بولماي، ئۆزلىرىنى تېخىمۇ قاتتىق ئىشلەشكە، تېخىمۇ كۆپرەك ئىش

قىلىشقا، ۋە تېخىمۇ يۇقىرىراق بالداقتا چىقىشقا قىستايدۇ. بۇنداق كىشىلەر مەيلى ئوقۇشتا بولسۇن، چېنىقىشتا بولسۇن، تەنھەرىكەتتە بولسۇن، خىزمەتتە بولسۇن، تەتقىقاتتا بولسۇن، نېمىلا ئىش قىلسا قىلسۇن، ئەتراپىدىكى باشقا ھەممە ئادەملەردىن ئۈستۈن تۇرىدىغان بىر ئورۇنغا چىقىۋېلىشنى ئىستەيدۇ. داۋاملىق بىرىنچى بولۇشقا ئىنتىلىدۇ. ئۇلار ئۆزلىرىنى ئۆزلىرىنىڭ تۆنۆگۈنكى ھالىتى بىلەن سېلىشتۇرىدۇ. ئۇلارنىڭ باشقىلار بىلەن قىلچە كارى بولمايدۇ. ئۇلار باشقىلارنىڭ ئەھۋالىغا قىلچە پەرۋا قىلمايدۇ. داۋاملىق «ئىشىمنى بۇنىڭدىن ياخشىراق قىلالايتتىم»، دەپ ئويلايدۇ. ئۆز-ئۆزىگە مەڭگۈ رازى بولمايدۇ. مەڭگۈ بېلىنى قويۇۋەتمەيدۇ، ۋە مەڭگۈ ئۆزىنى سەل قويۇۋېتىپ، راھەتلەنمەيدۇ. ئۇلار باشقىلارنىڭ ماختىشى ۋە ئېتىراپ قىلىشىغىمۇ پەرۋا قىلمايدۇ. ئۆزىنى «ئۇنىڭدىنمۇ ياخشىراق قىلالايتتىم»، دەپ ئويلاپ، ئۆزىنى توختاۋسىز ھالدا تېخىمۇ قاتتىق ئىشلەشكە قىستايدۇ. خەلقئارالىق ئولىمپىك مۇسابىقىسىدە سۇ

ئۆزۆش تۆرى بويىچە 18 ئالتۇن مېدال ئېلىپ، دۇنيا رېكورتى ياراتقان ئامېرىكىلىق مايكۇل فېلپس (Michael Phelps) ئەنە شۇنداق كىشىلەرنىڭ بىر مىسالىدۇر. دۇنيادا بۇنداق ئادەملەرنىڭ سانى ناھايىتى ئاز. نۇرغۇن كىشىلەر، بولۇپمۇ كۆپلىگەن ياشلار كىچىككىنە نەتىجە يارىتىپ قويۇپلا قىلىۋاتقان ئىشىنى توختىتىپ قويۇپ، «خۇشاللىق» قوغلىشىپ كېتىپ قالىدۇ. ئەمما، مۇنەۋۋەرلىكنى قوغلاشقان كىشىلەر ئىمتىھاندا 99 نومۇر ئالسىمۇ ئۆز-ئۆزىدىن نارازى بولىدۇ.

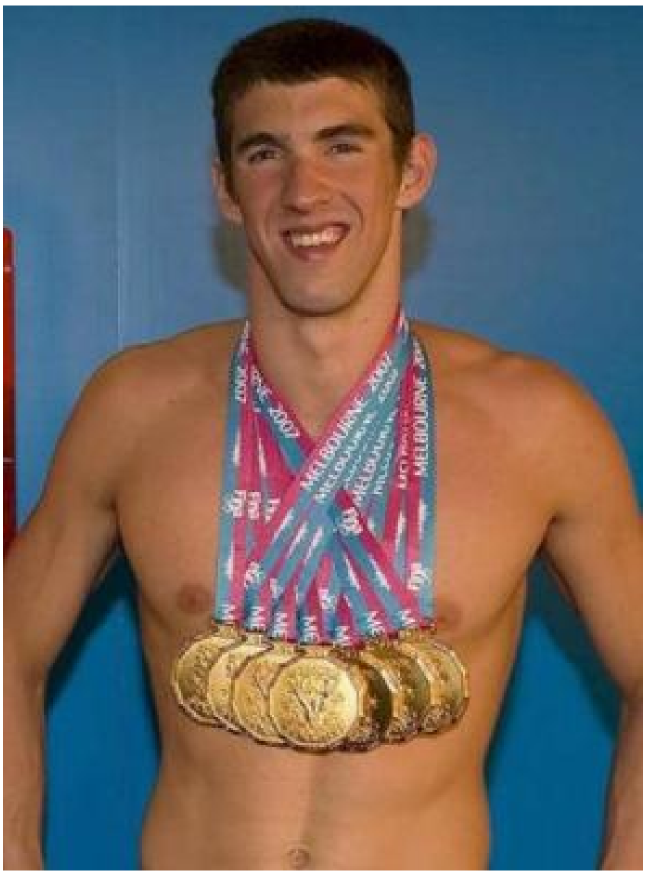

1-رەسىم: خەلقئارالىق ئولىمپىك مۇسابىقىسىدە سۇ ئۈزۈش تۈرى بويىچە 18 ئالتۇن مېدال ئېلىپ، دۇنيا رېكورتى ياراتقان ئامېرىكىلىق مايكۇل فېلپىس (Michael Phelps).

7. چوڭقۇر تەسىر كۆرستىش (Impact)

باشقىلارغا چوڭقۇر تەسىر كۆرسىتىشنى قوغلىشىدىغان كىشىلەر نام-ئاتاق، ئابرۇي، پۇل ۋە باشقا نەرسىلەرنىڭ ھېچ قايسىسىغا ئانچە قىزىقمايدۇ. ئۇلار پەقەت باشقىلار ئۈچۈن خىزمەت قىلىشنى ئويلايدۇ. ئۆز ئۆمرىدىن بىر ئابىدە قالدۇرۇشنى ئىستەيدۇ. ئۆلگەندە يەر شارى يۈزىدە بىر ئىز قالدۇرۇپ كېتىش ئۈچۈن تىرىشىدۇ. ھاياتىنىڭ ئاخىرىدا «مەن باشقىلارنىڭ تۇرمۇشىنى ياخشىلاش ئۈچۈن قاتتىق تىرىشتىم» دېيەلەيدىغان بولۇشنى كۆزلەيدۇ. ئۇنداق كىشىلەرنىڭ ھاياتىنىڭ تۈپ مەقستى باشقىلارغا ۋە ئەتراپىدىكى ھەر خىل ئىشلارغا زور ئىجابىي تەسىر كۆرستىشتىن ئىبارەت.

ئـــــلاۋە: مەن بـــۇ يـــل 5-ئىيۇنـــدا تورلارغـــا چىقارغـــان «NASA خادىملىرىغـــا ئۆتكـــۈلگەن لـــدپرلىق دەرسـلىرى» دېـگەن ماقالـىدە «تەسـىرچى» يـــاكى «تەســـىرلەمچى» دېـــگەن بـــر دەرســـنى تونۇشـــتۇرغان ئـــدىم. ئـــۇ دەرســـكە ئىشـــلىتىلگەن ئىنگلىـــزچە ســـۆز «influence» بولـــۇپ، ئۇمـــۇ ئۇيغۇرچـــىدە «تەســـىر كۆرســـتىش» دەپ ئېلىنىـــدۇ. ئەمـــما بـــۇ يەردە دىپىلىۋاتقـــان ئىنگلىـــزچە «impact» دېـــگەن ســـۆز ناھـــايىتى كۈچلـــۈك ۋە ناھـــايىتى چـــوڭ دائىرىلـــك تەســـىرلەرگە ئىشـــلىتىلىدىغان بولـــۇپ، مەن ئـــۇنى «چـــوڭ تەســـىر كۆرستىش» دەپـلا ئالـدىم. بۇنىڭـدىن ياخشـىراق سـۆز بولســـا، ئـــۇنى ماڭـــا دەپ بېرىشـــىڭلارنى ئۈمىـــد قىلىمەن.

ئـــالىي مەكتەپـــتە يـــۇقىرى دەرىجىلـــك ئۇنۋانغـــا ئېرىشـــىپ، خـــزمەتكە ئورۇنلاشســـا يىلىغـــا يۈزمىـــڭ دوللاردىـــن ئـــارتۇق مائـــاش ئالالايـــدىغان بەزى ياشـلار ئۇنـــداق خـــزمەتلەردىن ۋازكېچـــىپ، مائارىـــپ سـستېمىسـنى ئىسـلاھات قىلىشـقا ئوخشـاش خـزمەتلەر

بىلەن شۇغۇللىنىدىغان كىرىمسىز تەشكىلاتلارغا بېرىپ ئىشلەيدۇ. بەزىلەر دوختۇرلۇق ئوقۇشىنى تاماملاپ، ناھايىتى يۇقىرى مائاش بېرىدىغان رەسمىي خىزمەت پۇرسەتلىرىدىن ۋازكېچىپ، «چېگراسىز دوختۇرلار» دېگەنگە ئوخشاش پىدائىيلار تەشكىلاتلىرىغا ئەزا بولۇپ ئىشلەيدۇ. «چېگراسىز دوختۇرلار» دېگەنگە ئوخشاش تەشكىلاتتا ئىشلىگەنلەرگە ھېچ قانداق مائاش بېرىلمەيدۇ. ئۇلار پەقەت باشقىلار ئۈچۈن ھەقسىز ئىشلەيدۇ. ئۇلار ئۆزلىرىنى ئازراقمۇ ئويلاپ قويمايدۇ. دۇنيادا بۇنداق ئادەملەرنىڭ سانى بەك كۆپ ئەمەس، ئەمما ئۇلار كۆرسىتىدىغان ئىجابىي تەسىر ناھايىتىمۇ چوڭ ۋە كۈچلۈك. ئاشۇنداق كىشىلەرنىڭ بىر مىسالى ئافرىقىلىقلارنىڭ داھىيسى نېلسون ماندېلادۇر. ئۇ ئۆز ئېتىقادىدا چىڭ تۇرۇپ، ئادالەتنى قولغا كەلتۈرۈش ئۈچۈن تۈرمىدە يېتىشقىمۇ رازى بولدى. بۇنداق ئادەملەر مەلۇم بىر داۋاننىڭ خىزمەتچىسى بولىدۇ. ئۇلار «مۇنەۋۋەرلىك» دەرىجىسىدىن كۆپ ئۈستۈن

تۇرىدۇ. ئەمەلىيەتتە بۇنداق ئادەملەر ئۆزلىرىنى «مۇنەۋۋەرلىك» بىر نىشان بولماستىن، ئۇ بىر «قوشۇمچە مەھسۇلات» بولىدۇ.

بىر قىسىم كىشىلەر «چوڭ تەسىر كۆرسىتىش» نى ئىنسانلار قوغلىشىدىغان ئەڭ يۇقىرى بالداق، دەپ ئويلايدۇ. ئەمەلىيەتتە بولسا ئۇنداق ئەمەس. ئۇنىڭدىنمۇ ئۈستۈن تۇرىدىغان بىر بالداق بار.

8. ئەڭ يۇقىرى دەرىجىلىك ھەقىقەت (Ultimate Truth)

بەزى ئادەملەر ئادالەتكە ئىنتىلىدۇ. بەزى ئادەملەر بىر ئىدېئالغا ئىنتىلىدۇ. بەزى ئادەملەر بولسا ھەقىقەتكە ئىنتىلىدۇ. بەزى ئادەملەر ئادالەتكە ئىشىنىدۇ. ئەمما سىز دۇنيادا تولۇق ھەقىقەتنى كۆرەلمەيسىز. سىزگە تولۇق كۆرۈنمەيدىغان بىر نەرسىگە ئېرىشىش ئۈچۈن تىرىشىش بۇ دۇنيادىكى ئەڭ قىيىن ئىشلارنىڭ بىرى. ئەگەر سىز زور تەسىر كۆرسىتىش ئۈچۈن تىرىشىپ، كىچىككىنە تەسىر پەيدا قىلالىسىڭىزمۇ،

ناھايىتى ئىلھاملىنىپ كېتىسىز. شۇنىڭ بىلەن تېخىمۇ قاتتىق تىرىشىسىز. بىر خىل ئىدىيە ياكى ئادالەت داۋاسى يولىدا تىرىشسىڭىز، سىز ئىستىگەن ئاشۇ ئادالەتنى مەڭگۈ كۆرەلمەيسىز. ئەمما بىر قىسىم ئادەملەر ئاشۇ كۆزگە كۆرۈنمەيدىغان نەرسە ئۈچۈن ئۆزىنىڭ بارلىقىنى ئاتاپ قاتتىق تىرىشىدۇ. ئۇ كىشىلەر بىر نەرسىگە ئىشەنگەندىن كېيىن، باشقىلارنىڭ ئۆزلىرىنى نېمە دەپ ئويلىشىغا ئازراقمۇ پەرۋا قىلماي، ئۆز غايىسى ئۈچۈن تىرىشىدۇ. ئەنە شۇنداق كىشىلەر ئادالەت ئۈچۈن، ئەڭ يۇقىرى دەرىجىلىك ھەقىقەت ئۈچۈن ئۆزىنى ئاتىغان كىشىلەردۇر. بۇ بالىداقنىڭ ئەڭ يۇقىرىسىدا تۇرىدىغان كىشىلەر ياراتقۇچىمىز ئىنسانلارغا ئەۋەتكەن پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالاملاردۇر (ئەسلىدىكى لېكسىيەنىڭ مۇشۇ يەردىكى دىنىمىزغا ئائىت بىر قىسىم مەزمۇنى قىسقارتىلدى).

9. ئويغان لېكسىيەسىنىڭ خۇلاسە قىسمى

مۇنەۋۋەرلىككە ئىنتىلىدىغان كىشىلەر ئۆز-

ئۆزىگە مەڭگۈ رازى بولمايدۇ. ياراتقۇچىمىز ھەر قانداق بىر ئادەمگە ئاشۇ ئادەمنىڭ يوشۇرۇن قابىلىيىتى دائىرىسىنىڭ سىرتىدىكى ئىشلارنى يۈكلىگەن ئەمەس (بۇ ئويغاننىڭ ئەرەبچە ئايەتنى چۈشەندۈرۈشى بولۇپ، بۇ ئايەت قۇرئاننىڭ ئۇيغۇرچە تەرجىمىسىدە «ئاللاھ ھېچكىمنى تاقىتى يەتمەيدىغان ئىشقا تەكلىپ قىلمايدۇ، (2:286)» دەپ ئېلىنىپتۇ. بۇ 2 مەزمۇندا ناھايىتى چوڭ پەرق بار بولۇپ، ئويغان بۇ ئايەتنىڭ باشقا تىللاردىكى تەرجىمىسىدە ئېغىر مەسىلە بارلىقىنى كۆپ قېتىم تەكىتلىدى). شۇڭلاشقا سىزدە ئىشلارنى ھازىرقىدىن ياخشىراق قىلالايدىغان قابىلىيەتلەر بار. ئىشلارنى ھازىرقىدىن كۆپرەك قىلالايدىغان قابىلىيەتلەر بار. ياراتقۇچىمىز سىزدىن پەقەت ئۆزىڭىزدىكى يوشۇرۇن قابىلىيەتلەرنىڭ ئەڭ تۆۋەن چېكىگە چۈشلۈق ئىشلارنىلا قىلىشىنى كۈتمەيدۇ، بەلكى ئۇنىڭ ئەڭ يۇقىرى چېكىگە چۈشلۇق ئىشلارنى قىلىشنى كۈتىدۇ. ئۇ سىزنى قانداق خۇرۇچلار بىلەن ياراتقان بولسا، سىزدىن ئاشۇ خۇرۇچلارنىڭ ھەممىسىنى تولۇق ئىشقا

سېلىشنى تەلەپ قىلىدۇ.

بىز خۇشاللىق قوغلاشمايمىز، چۈنكى ياراتقۇچىمىز خۇشاللىقنى بىر قوشۇمچە پايدا سۈپىتىدە بىزگە بېرىپ بولغان.

بىز «سىڭىپ كېتىش» كە ئىنتىلمەيمىز، چۈنكى ئۇ بىر خىل ئاقساقلىقنىڭ ئىپادىسى. سىڭىپ كېتىش يولىنى تاللىغانلارنىڭ ھەممىسى مەغلۇبىيەتچىلەر بولۇپ، بىز شۇلارنىڭ ئىچىدىكى بىرى بولۇپ قېلىشنى خالىمايمىز.

بىز نام-ئاتاقمۇ ئىنتىلمەيمىز. نام-ئاتاققا ئىنتىلگۈچىلەر ھاياتنىڭ مەقسىتى يوق كالۋالاردىن باشقا نەرسە ئەمەس بولۇپ، ئەگەر بىزمۇ نام-ئاتاق قوغلىشىدىكەنمىز، ئاشۇ كالۋالارنىڭ ئىچىدىكى ئەڭ يۇقىرى دەرىجىلىك كالۋا بولۇپ قالىمىز.

بىز ئابرۇيغىمۇ ئىنتىلمەيمىز، چۈنكى ئابرۇي ياراتقۇچىمىزدىن كېلىدۇ. نۇرغۇن كىشىلەر ئابرۇينى خاتا نەرسىلەرگە باغلىۋالىدۇ.

بىز (يەنى ئىمان ئىگىلىرى) ئادەتتىكى

سەۋىيەدىكى ھايات بىلەن ئۆز-ئۆزىمىزگە قانائەت ھاسىل قىلالمايمىز. بىز چوقۇم ئۇنىڭدىن ياخشىراق ھايات يولىنى تاللىشىمىز، ۋە شۇنىڭ ئۈچۈن ئۆزىمىزنىڭ بارلىقىنى ئاتاپ تىرىشىشىمىز كېرەك. سىز قايسى ئىش بىلەن شۇغۇللانسىڭىز شۇغۇللىنىڭ، ئۇنى ياخشىراق قىلىڭ. ئەگەر سىز ئوقۇۋاتقان بولسىڭىز، چوقۇم ھازىرقىدىن ياخشىراق ئوقۇيالايسىز. ئەگەر ئىشلەۋاتقان بولسىڭىز، خىزمىتىڭىزنى ھازىرقىدىن ياخشىراق قىلالايسىز. ئەگەر سىز پېدائىيلىق قىلىۋاتقان بولسىڭىز، ئۇ ئىشنىمۇ ياخشىراق قىلالايسىز. ئۆزىڭىزنى بۇرۇنقىدىن ياخشىراق بولۇشقا قىستاڭ. ھازىرقىدەك ياش ۋاقتىڭىزدا تېخىمۇ شۇنداق قىلىڭ. سىزنىڭ ھازىر ئوقۇشتىكى تاپشۇرۇقلىرىڭىز بار، ئەمما ئۇ ھەرگىزمۇ ناھايىتى ئېغىر مەسئۇلىيەت ئەمەس. سىز تويى قىلغاندىن كېيىن، ۋە بالىڭىز بار بولغاندىن كېيىن، ئاندىن سىزگە ھەقىقىي مەنىدىكى ئېغىر مەسئۇلىيەت يۈكلىنىدۇ. ھازىر سىز ناھايىتىمۇ ئەركىن. ھازىر سىز ئۆز ئۆمرىڭىزنىڭ باشقا

باسقۇچلىرىدا ھەرگىزمۇ ئېرىشەلمەيدىغان دەرىجىدىكى ئەركىنلىككە ئىگە بولۇپ، ھازىرقى ۋاقىت سىز پۈتۈن كۈچىڭىز بىلەن قاتتىق تىرىشىدىغان، ئۆزىڭىزدىكى يوشۇرۇن قابىلىيەتلەرنى ئۇلارنىڭ ئەڭ يۇقىرى چېكىگىچە جارى قىلدۇرىدىغان ۋاقىت. ھازىر سىزنىڭ كومپيۇتېر ئويۇنى ئوينايدىغان ۋاقتىڭىز ئەمەس. كۈن بويى تېلېۋىزور كۆرىدىغان ۋاقتىڭىزمۇ ئەمەس. سىز قىلىشقا تېگىشلىك ئۇلاردىن باشقا نۇرغۇن چوڭ-چوڭ ئىشلار بار. خەلقىڭىز سىز كۆرسىتىدىغان زور تەسىرلەر (impact) نى ساقلاپ تۇرۇۋاتىدۇ. باشقىلار قانداق قىلسا قىلىۋەرسۇن. بەزىلەردە ھېچ قانداق ئىنتىلىش مەۋجۇت ئەمەس. ئەمما سىز ئۇلارغا ئوخشىمايسىز. سىز مۇنەۋۋەرلىككە ئىنتىلىشىڭىز كېرەك. ھەر بىر ياش ئۆز-ئۆزىدىن مۇنداق دەپ سوراپ بېقىشى كېرەك: «ياراتقۇچىمىز ماڭا نېمىلەرنى ئاتا قىلغان؟ ماڭا بېرىلگەن ئاشۇنداق يوشۇرۇن قابىلىيەتلەردىن پايدىلىنىپ، مەن باشقىلارغا زور تەسىر كۆرسىتىش ساھەسىدە قانداق

ئىشلارنى قىلالايمەن؟ مەن ئاشۇ قابىلىيەتلەرنى نېمىگە ئىشلىتىمەن؟» سىز ئاشۇنداق ئويلاش بىلەن بىللە، بارلىق تىرىشچانلىقلارنى كۆرسىتىپ، ياراتقۇچىمىزغا ئۆزىڭىزنىڭ نېمە ئىشلارنى قىلغانلىقىڭىز ھەققىدە جاۋاب قايتۇرۇشىڭىز كېرەك.

سىزدە ئەڭ ياخشى ئۇخلاش ئادىتى بار بولسۇن. سىزدە ئەڭ ياخشى يېيىش ئادىتى بار بولسۇن. سىزدە ئەڭ ياخشى چېنىقىش تۈزۈمى بار بولسۇن. ئوقۇشنى ئەڭ يۇقىرى دەرىجىدە ياخشى ئېلىپ مېڭىڭ. ئۆز ھاياتىڭىزدا قىلغان ھەر بىر ئىشتا چوقۇم بىر مۇنەۋۋەرلىك ئورنىغا، ياكى ئەڭ يۇقىرى ئورۇنغا ئېرىشىڭ. ئەتراپىڭىزدىكى ياشلار سىزنى ئۈلگە قىلىدىغان بولسۇن. بىزنىڭ خەلقىمىز ئەنە شۇنداق مۇنەۋۋەر ياشلارغا موھتاج.

ھازىرغىچە نۇرغۇن ئاتا-ئانىلار ئۆز پەرزەنتلىرىگە ھاياتنىڭ مەقسىتى ۋە قىممىتىدىكى يۇقىرىدەك بالىداقلارنى تولۇق چۈشەندۈرۈپ قويمىدى. ئۇلارنىڭ بالا تەربىيىسى ئەڭ يۇقىرى بولغاندىمۇ «ئابرۇي» ۋە «پۇل» دېگەن

بالىدىقلاردىن ھالقىپ ئۆتەلمىدى. ئۇلار ئەڭ كۆپ سورىغان سوئاللارمۇ «قاچانلىققا خىزمەت تېپىپ ئىشلەيسىز؟ قاچانلىققا پۇل تاپىسىز؟ قاچانلىققا ئۆي ئالىسىز؟» دېگەنلەردىن ئىبارەت بولدى. ئەمما ھاياتتىكى ئىشلار ئۇلاردىن جىق كۆپ. ئەگەر ئاتا-ئانىلار يالغۇز ئابروي ۋە پۇلنىلا ئويلىسا، يالغۇز ئابروي ۋە پۇل ھەققىدىلا سۆزلىسە، بالىلارنى مۇنەۋۋەر كىشىلەردىن بولۇشقا، ۋە چوڭ تەسىر كۆرسەتكۈچىلەردىن بولۇشقا كىم يېتەكلەيدۇ؟

مۇقەددەس كىتابىمىزدا مۇنداق دېيىلگەن: «ئىنسانلار ئۆزلىرى ئىنتىلىپ قاتتىق تىرىشچانلىق كۆرسەتكەن نەرسىلەردىن باشقا پايدىلىق نەرسىلەرگە ئېرىشەلمەيدۇ.» بۇ يەردىكى ئەڭ مۇھىم نەرسە «ئىنتىلىش» ۋە «تىرىشچانلىق» تىن ئىبارەت. يەنى ياراتقۇچىمىز ئۈچۈن ئەڭ قىممەتلىك نەرسە «ئىنتىلىش» ۋە «تىرىشچانلىق» تىن ئىبارەت. نام-ئاتاق، ئابروي ۋە پۇل قاتارلىق نەرسىلەر ئۆزلۈكىدىن كېلىدىغان نەرسىلەر بولۇپ، ياراتقۇچىمىز ئەڭ قەدىرلەيدىغان نەرسە

«ئىنتىلىش» ۋە «تىرىشچانلىق» تىن ئىبارەت. شۇڭلاشقا ياشلار ئىنتىلگۈچىلەر ۋە تىرىشقۇچىلاردىن بولۇشى كېرەك. ئويلاپ بېقىڭ: سىزنىڭ ھاياتىڭىزنىڭ مەنىسى نېمە؟ ئەگەر سىز ۋاقتىنى پەقەت كومپيۇتېر ئويۇنلىرىنى ئويناپلا ئۆتكۈزۈۋاتقان بولسىڭىز، ئەگەر سىز ۋاقتىڭىزنى پەقەت تېلېۋىزور كۆرۈپلا ئۆتكۈزۈۋاتقان بولسىڭىز، سىزدىكى ئىنتىلىش زادى نېمە؟ سىزنىڭ كومپيۇتېر ئويۇنلىرىدا ئۇتۇۋاتقانلىقىڭىزغا كىم پەرۋا قىلىدۇ؟ سىز قانداق كىنولارنى كۆرۈۋاتقانلىقىڭىزغا كىم پەرۋا قىلىدۇ؟ سىز ئۇنىڭدىن كۆپرەك ئويلىشىڭىز كېرەك. سىز ئۇنىڭدىن ئېگىزرەك ئويلىشىڭىز كېرەك. سىز شۇنداق قىلىشقا باشلىغاندا، ياراتقۇچىمىز سىز تىلىگەن نەرسىنى بېرىدۇ. ئۇ سىزگە خۇشاللىق بېرىدۇ. سىزدە بىر خىل ھەقىقىي ئىنتىلىش بار بولغاندا، ئاندىن ھاياتىڭىز بىر خىل مەنىگە ئىگە بولىدۇ. ھاياتىڭىز بىر خىل مەنىگە ئىگە بولغاندا، سىزدىمۇ خۇشاللىق پەيدا بولىدۇ.

مۇقەددەس كىتابىمىزدا يەنە مۇنداق

دېيىلگەن: «ئۇ كۆرسەتكەن تىرىشچانلىق كەلگۈسىدە كۆرۈلىدۇ.» (ئۇيغۇرچە قۇرئاندا «ئۇنىڭ قىلغان ئىشى كەلگۈسىدە كۆرۈلىدۇ (53:40)» دەپ ئېلىنىپتۇ.)

ئىلاۋە: مەزكۇر ئايەتنىڭ ئىنگلىزچىسى ۋە ئۇيغانىنىڭ لېكسىيەسىدە «تىرىشچانلىق» دېگەن سۆز بار بولۇپ، ئۇيغۇرچە قۇرئاندا ئەسلىدىكى «ئۇنىڭ تىرىشچانلىقى» دېگەن سۆز «ئۇنىڭ قىلغان ئىشى» دەپ يېزىلىپتۇ. بۇ ئىككى سۆزنىڭ مەنىسىدە زور پەرق بار. ئالدىنقىسى تىرىشچانلىقنى كۆرسىتىدۇ، كېيىنكىسى بولسا تىرىشچانلىقنىڭ نەتىجىسىنى كۆرسىتىدۇ.

سىز بىرەر ئورۇنغا ئىش ئىزدەپ بارغاندا، قەغەزگە ئۆزىڭىزنىڭ مەكتەپ ئوقۇشىدىكى نەتىجىلىرىڭىز ۋە ھەر خىل پروجېكت (ھەر خىل تۈر) لەردە ئېرىشكەن نەتىجىلەرنى يېزىپ ئاپىرىسىز. ھەرگىزمۇ ئاشۇ نەتىجىلەرگە ئېرىشىش ئۈچۈن قانچىلىك تىرىشچانلىق كۆرسەتكەنلىكىڭىزنى يازمايسىز. بەزىدە سىز بىر ئىمتىھان ئۈچۈن نۇرغۇن

ئەجىر سىڭدۈرۈپ تەييارلىق قىلىسىز، ئەمما شۇنداق قىلىشىڭىزغا قارىماي سىز ئۇ ئىمتىھاندىن ئۆتەلمەيسىز. ياكى بولمىسا ئۆزىڭىز ئۈمىد قىلغان نومۇرغا ئېرىشەلمەيسىز. ئىنسانلار بىر-بىرىنى قولغا كەلتۈرگەن نەتىجىلىرىگە ئاساسەن باھالايدۇ. ئۇلار ھەرگىزمۇ بىر ئادەم قانچىلىك تىرىشچانلىق كۆرسەتكىنىگە، قانچىلىك ئەجىر سىڭدۈرگىنىگە قارىمايدۇ. تىرىشچانلىق بىلەن ئەجىرگە ئانچە پەرۋا قىلىپ كەتمەيدۇ. پەقەت نەتىجىسىگىلا قارايدۇ. سىز قانچىلىك تىرىشسىڭىز تىرىشىڭ، ئەگەر ئىمتىھاندىن ئۆتمىسىڭىز، سىز ئوقۇشۇڭىزنى پۈتتۈرەلمەيسىز. ئەمما، قىيامەت كۈنى ياراتقۇچىمىز ھەر بىر ئادەمنى ئۇلارنىڭ نەتىجىسىگە قاراپ ئەمەس، ئۇلار كۆرسەتكەن تىرىشچانلىققا قاراپ باھالايدۇ. يەنى، «ئۇنىڭ تىرىشچانلىقى كەلگۈسىدە كۆرۈلىدۇ.» بۇ نۇقتا ئىنتايىن مۇھىم بولۇپ، ئۇنى قانچىلىك تەكىتلىسەكمۇ ئازلىق قىلىدۇ. يەنى، يەر يۈزىدىكى ھېچ قانداق بىر ئىنسان يەنە بىر ئىنساننىڭ تىرىشچانلىقىنى كۆرەلمەيدۇ. پەقەت

ياراتقۇچىمىزلا ھەر بىر ئادەم كۆرسەتكەن تىرىشچانلىقنى كۆرەلەيدۇ. بىز بولساق پەقەت ئاشۇنداق تىرىشچانلىق پەيدا قىلغان تەسىرنى كۆرەلەيمىز، پەقەت ئۇنىڭ نەتىجىسىنىلا كۆرەلەيمىز. بىز ئىنسانلار «نەتىجە ئادەملىرى» بولۇپ، ياراتقۇچىمىز بولسا «تىرىشچانلىق ئۈستىدىن ھۆكۈم چىقارغۇچى» دۇر. پەقەت ياراتقۇچىمىزلا بىزنىڭ تىرىشچانلىقىمىزنى قەدىرلەيدۇ. شۇڭلاشقا تىرىشچانلىقنىڭ ئەھمىيىتىنى ھەرگىزمۇ تۆۋەن چاغلىماڭ. سىز كۆرسەتكەن تىرىشچانلىقنى باشقىلار ئانچە كۆزگە ئىلىپ كەتمەسلىكى مۇمكىن، ئەمما ياراتقۇچىمىز كۆزگە ئىلىدۇ، ياراتقۇچىمىز قەدىرلەيدۇ.

ئىلاۋە: مەن يېقىندا تورلارغا چىقارغان «بالىقىمىزنىڭ غايىسىگە يول قويۇڭ» دېگەن ماقالىنىڭ «ئاخىرقى سۆز» قىسمىدا يۇقىرىدىكى مەزمۇنغا ماس كېلىدىغان ئۆزۈم ھەققىدىكى بايانلار بار بولۇپ، تېخى ئوقۇپ باقمىغان قېرىنداشلارغا ئاشۇ بايانلارنى بىر قېتىم ئوقۇپ

بېقىشنى تەۋسىيە قىلىمەن.

ئويغانىنىڭ لېكسىيەسىدىكى مەزمۇنلار مۇشۇ يەردە ئاخىرلاشتى.

ئاخىرقى سۆز

مەن 1983-يىلى 1-ئايدا شىنجاڭ ئۇنىۋېرسىتېتىدىكى باكالاۋۇرلۇق ئوقۇشىنى تاماملىدىم. مەكتەپ بىزنىڭ خىزمەت تەقسىماتىمىزنى ئېلان قىلىشتىن بۇرۇن، فىزىكا فاكۇلتېتىنىڭ رەھبەرلىرى ماڭا ئۆزۈمنىڭ شىنجاڭ ئۇنىۋېرسىتېتىنىڭ ئوقۇتقۇچىلىققا تاللانغانلىقىمنى ئۇقتۇرۇپ، مېنى شاڭخەي قاتناش ئۇنىۋېرسىتېتىغا بىر يىللىق بىلىم ئاشۇرۇشقا ماڭدۇردى (شاڭخەيدىكى دەرس باشلىنىپ كېتىدىغان بولغاچقا، مەن تەقسىمات نەتىجىسىنى ئېلان قىلىش ۋاقتىنى ساقلىمايلا شاڭخەيگە كېتىپ قالدىم). بۇ ئىشلاردىن بۇرۇن، ماڭا يەنە بىر ئىش يۈز بەردى. ئۇ بولسىمۇ، شۇ ۋاقىتتىكى مەكتەپ پارتىيە كومىتېتىنىڭ 1-قول باشلىقى جاڭ ياڭ ئەپەندى

مېنى ئۆز ئىشخانىسىغا چاقىرىپ، ماڭا مۇنداق دېدى: «بىز سىزنى ‹كادىرلىقتا مەخسۇس تەربىيىلەش ئوبيېكتى› قىلىپ بېكىتكىنىمىزگە بىر قانچە يىل بولدى. ھازىر سىزنىڭ ئالدىڭىزدا ئىككى يول بار. ئۇنىڭ بىرى مەمۇري خىزمەت بىلەن شۇغۇللىنىش. ئۇنداق قىلسىڭىز سىز ماڭا ئوخشاش باشلىق بولىسىز. ئۆز ئالدىڭىزغا شوپۇرىڭىز، ئۆز ئالدىڭىزغا ئاشپىزىڭىز بار بولىدۇ. كۆپىنچە ۋاقىتلارنى ھەر خىل زىياپەتلەرگە قاتنىشىپ، ۋاقتىڭىزنى راھەت بىلەن ئۆتكۈزىسىز. بۇنداق خىزمەتنىڭ جاپاسىمۇ بار، ئەمما ئۇنىڭ جاپاسى ئۇنچىۋالا ئېغىر ئەمەس. ئۇنىڭ ئۈستىگە ئۇيغۇرلار ئىچىدە باشلىقلار كەم ئەمەس. سىزنىڭ ئالدىڭىزدىكى 2-يول ئۆز كەسپىڭىز بىلەن شۇغۇللىنىش. باشلىق بولۇش بىلەن سېلىشتۇرغاندا، بۇ يول تولىمۇ جاپالىق، ھەمدە ئۇنىڭدا باشلىق بولۇش بىلەن ئوخشاش دەرىجىدە باي بولغىلىمۇ بولمايدۇ. ئەمما شىنجاڭدىكى ئاز سانلىق مىللەت ياشلىرى ئىچىدىن ھازىرغىچە سىزدەك ئوقۇيالىغان

ئادەم چىقىپ باقمىغان. ئەگەر بۇ يولنى ماڭسىڭىز، سىز ئۆز مىللىتىڭىز ئۈچۈن بىر بوشلۇقنى تولدۇرىسىز. شۇڭلاشقا بىر قانچە كۈن ئويلىنىپ، قايسى يولنى تاللايدىغانلىقىڭىز ھەققىدە بىزگە جاۋاب بېرىڭ.»

مەن بىر قانچە كۈن ئويلاندىم، ھەمىدە مەكتەپ رەھبەرلىرىگە ئۆزۈمنىڭ كەسىپ بىلەن شۇغۇللىنىش يولنى تاللىغانلىقىمنى ئېيتتىم. مەن ئۇ چاغدا ھاياتنىڭ مەقسىتى ۋە قىممىتى ھەققىدىكى يۇقىرىدىكى 8 بالداقنى بىلمەيتتىم. ماڭا ئۇلارنى ھېچ كىم ئۆگەتمىگەن. ئۇ چاغدا ئاشۇنداق مەسىلىلەرنى تېما قىلغان ماقالە-كىتابلارمۇ تېپىلمايتتى. ئەمما يۇقىرىقىدەك قارارنى ئېلىشتا، مەن مۇنداق 3 ئامىلنى كۆزدە تۇتقان ئىدىم: (1) مەن ئۆز كەسپىمنى سۆيەتتىم، ھەمىدە چەت ئەلگە چىقىپ، ئەڭ يۇقىرى پەللىگىچە ئوقۇش غايەم بار ئىدى. ئۇنىڭدىن باشقا، مەن شۇ چاغدا ئۆز كەسپىم بىلەن شۇغۇللانسام، مىللەت ئۈچۈن چوڭراق تۆھپە قوشالايدىغانلىقىمغا ئىشىنەتتىم. (2) مەمۇرى خىزمەتنى ياخشى كۆرمەيتتىم. مەن ھەر دەرىجىلىك

ئوقۇغۇچىلار خىزمەتلىرىنى ئىشلەش جەريانىدا يۈزلىنىدىغانلار نى رازى قىلسام ئوقۇغۇچىلارنى رازى قىلالمايدىغان، ئوقۇغۇچىلارنى رازى قىلسام يۈزلىنىدىغانلارنى رازى قىلالمايدىغان، ئۆز-ئۆزۈمگە ئىگە بولالماي، بىر قورچاقتا ئوخشاش رول ئېلىشقا مەجبۇرى بولىدىغان ئەھۋاللارغا كۆپ قېتىم يولۇقتۇم. ھەمدە ھەر قېتىم قاتتىق ۋىجدان ئازابى تارتىپ، نۇرغۇنلىغان كېچىلەرنى ئۇيقۇسىز ئۆتكۈزدۈم. (3) مەن كۆڭلۈم راۋا كۆرمىگەن ئىشلارنى قىلالمايمەن، يالغانچىلىق قىلالمايمەن، ھەمدە كۆڭلۈمدىكى ھېسسىياتلىرىمنى ئىچىمدە ساقلىيالماي، شۇ ۋاقىتنىڭ ئۆزىدىلا چىرايىمدا ئىپادىلەپ قويىمەن. ئەينى ۋاقىتتىكى ئۇيغۇر دىيارىدا باشلىق بولۇپ ياشاش ئۈچۈن زۆرۈر بولغان بىر قىسىم «ماھارەتلەر» مەندە بولمىغاچقا، مەن ئۆزۈمنىڭ «بەختىيار زامان» غا مەنسۇپ مۇددىتىنىڭ ئانچە ئۇزۇنغا بارمايدىغانلىقىغا تولۇق ئىشەنگەن ئىدىم.

2-رەسىم: بېيجىڭدا 1979-يىلى 5-ئايدا ئۆتكۈزۈلگەن جۇڭگو مەملىكەتلىك ئوقۇغۇچىلار بىرلەشمىسى 19-نۆۋەتلىك قۇرۇلتىيىنىڭ خاتىرە رەسىمدىن بىر كۆرۈنۈش. شۇ قېتىم مەملىكەتلىك ئوقۇغۇچىلار بىرلەشمىسىنىڭ رەئىس ۋە مۇئاۋىن رەئىسلىرى شۇ ۋاقىتتىكى ئەڭ يۇقىرى دەرىجىلىك جۇڭگو دۆلەت رەھبەرلىرى بىلەن بىر قاتاردا، يەنى 1-قۇردا ئولتۇرغان بولۇپ، شۇلارنىڭ قاتارىدا مەنمۇ 1-قۇردا ئولتۇرغان ئىدىم (سولدىن 3-كىشى). بىرىنچى قۇر ئوڭدىن بىرىنچى كىشى شۇ ۋاقىتتىكى مەملىكەتلىك ئوقۇغۇچىلار بىرلەشمىسىنىڭ رەئىسى ۋۇ شاۋزۇ ئەپەندى بولۇپ، ئۇ كېيىنچە

مەملىكەتلىك تەنتەربىيە كومىتېتى (مىنىستىر دەرىجىلىك ئورۇن) گە 1-قول باشلىق بولدى. بۇ رەسىمنىڭ ئۇزۇنلۇقى 80 سانتىمېتىر كېلىدىغان بولۇپ، بۇ يەردىكىسى ئاشۇ رەسىمنىڭ كىچىككىنە بىر قىسمى. ئۇنىڭ يەنە 2 قىسمىنى تۆۋەندە 3- ۋە 4-رەسىم قىلىپ بەردىم. بۇ رەسىملەر بۇ يەردە پەقەت ئۆز ھاياتىمغا ئائىت بىر قىسىم تارىخىي خاتىرىلەر سۈپىتىدىلا ئىشلىتىلگەن بولۇپ، ئۇلارنى ئۇنىڭدىن باشقىچە چۈشىنىۋېلىش مۇۋاپىق ئەمەس.

3-رەسىم: بېيجىڭدا 1979-يىلى 5-ئايدا ئۆتكۈزۈلگەن جۇڭگو مەملىكەتلىك ئوقۇغۇچىلار بىرلەشمىسى 19-نۆۋەتلىك قۇرۇلتىيىنىڭ خاتىرە

رەسىمدىن 2-كۆرۈنۈش. بىرىنچى قۇر سولدىن 4-كىشى سەيپىدىن ئەزىزى ئەپەندى بولىدۇ. شۇ قېتىم 1-قۇردا ئولتۇرغان ئۇيغۇرلاردىن سەيپىدىن ئەزىزى ئەپەندى بىلەن مەن ئىككىمىزلا بار ئىدۇق.

4-رەسىم: بېيجىڭدا 1979-يىلى 5-ئايدا ئۆتكۈزۈلگەن جۇڭگو مەملىكەتلىك ئوقۇغۇچىلار بىرلەشمىسى 19-نۆۋەتلىك قۇرۇلتىيىنىڭ خاتىرە رەسىمدىن 3-كۆرۈنۈش. بۇ رەسىمنىڭ بىرىنچى قۇردا ئەينى ۋاقىتتىكى دۆلەت رەھبەرلىرىدىن خۇا گوفېڭ، دېڭ شياۋپىڭ، يې جيەنيىڭ ۋە خۇ ياۋباڭلار بار.

5-رەسىم: NASA مەركىزى JPL نىڭ ئىشىكى يېنىدا. بۇ رەسىم 2015-يىلى 9-ئايدا تارتىلغان.

مەن ئۆزۈمنىڭ 1983-يىلىدىكى ئاشۇ قارارىمغا ھازىر ئازراقمۇ پۇشايمان قىلمايمەن. ئۇنىڭ ئەكسىچە، مەن ئۇنىڭدىن تولىمۇ رازى ۋە ئۇنىڭغا تولىمۇ خۇشال. مەن ھازىر يۇرتىمىز ۋە خەلقىمىز ئۈچۈن ئىش قىلىپ بېرىش جەھەتتىكى بىر قىسىم ئەركىنلىكتىن مەھرۇم قالدىم. يەنى، نۇتۇق سۆزلەپ، ياش-ئۆسمۈرلەرنى رىغبەتلەندۈرۈش، شۇ ئارقىلىق «چوڭ تەسىر كۆرسەتكۈچى» بولۇش مېنىڭ

بىر قىزنىقىشىم، تالانتىم ۋە ئارزۇيۇم ئىدى. مەن ئۆزۈمچىدە ئوقۇۋاتقان يىللاردا «مەن قانداق ئۆگەنىدىم؟» دېگەن تېمىدا بىر قانچە ئوتتۇرا مەكتەپلەردە لېكسىيە سۆزلەپ، ناھايىتى ياخشى ئىنكاسقا ئېرىشكەن ئىدىم. ئۇ لېكسىيە كېيىنچە رادىئودا كۆپ قېتىم بېرىلىپ، ھەمدە ئۇنىڭ مەزمۇنى گېزىت-ژۇرناللارغا بېسىلىپ، ناھايىتى ياخشى ئىجابىي تەسىرلەرنى كۆرسەتكەن ئىدى. مەن ئۇنداق ئىشلارنى ھازىر پەقەت چەت ئەللەردىلا قىلالايمەن، ھەمدە ئازراقتىن قىلىۋاتىمەن. ئۆزۈم بىلەن ئوخشاش ھالەتتە تۇرۇۋاتقان باشقا بىر قىسىم كىشىلەر ئېرىشىۋاتقان ئىمتىيازلارغا مەن ئېرىشەلمىدىم. ئەمما مەن ھازىر ئۆزۈمنىڭ كونتروللۇقى ئاستىدا ئەمەس، ئۆزۈمدە يوق نەرسىلەر ئۈچۈن ئاھ ئۇرماي، ئۆزۈمدە بار نەرسىلەرنى ئېسىمدىن چىقارماي، ۋە ئۇلارغا چوڭقۇر رازىلىقىمنى ۋە رەھمىتىمنى بىلدۈرۈپ، ئۆزۈم قىلالايدىغان ئىشلاردا قاتتىق تىرىشچانلىقلارنى كۆرسىتىپ، كۆتۈرەڭگۈ روھلۇق بىر ھالەتتە

ياشاۋاتىمەن. مەن ھازىرمۇ يەنىلا ئىزدىنىش ۋە ئۆگىنىش باسقۇچىدا. يېقىندىن ئۆگىنىۋاتقان بىلىملەرنى ئۆز ئەمەلىيىتىم بىلەن بىرلەشتۈرۈپ، بىر قىسىم يېقى ھەقىقەتلەرنى چۈشىنىۋاتىمەن. ئادەم ئۆز-ئۆزىدىن داۋاملىق «مەن نېمە ئۈچۈن يارالغان؟ مەندە قانداق خۇرۇچلار بار؟ مەن ئۆزۈمگە ئارتىلغان مەجبۇرىيەتلەرنى تولۇق ئادا قىلالىدىمۇ؟ مەن ئۆزۈمدىكى يوشۇرۇن قابىلىيەتلەرنى تولۇق ئىشقا سالالىدىمۇ؟ مەن ئۆزۈمنىڭ ھازىرقى ھالىتى بىلەن ياراتقۇچىمىزغا يۈز كېلەلەيمەنمۇ؟» دەپ سوراپ تۇرسا، ھەمدە ئۆزى قىلالايدىغان ئىشلارنىڭ ھەممىسىنى قىلىشقا ئىنتىلسە، ئۆزى كۆرسىتەلەيدىغان تىرىشچانلىقلارنىڭ ھەممىسىنى كۆرسەتسە، ئاندىن ئۇ تىرىشچانلىقلاردىن قانداق نەتىجە چىقىشىنى ياراتقۇچىمىزغا قويۇپ قويسا، ھەر بىر ئادەم ئاجايىپ ئىشلارنى قىلالايدىكەن. ئۆز ھاياتىدىن ئاجايىپ ھۇزۇرلىنالايدىكەن. مەن ھازىر مۇشۇنداق بىر ھەقىقەتنى ياش-ئۆسمۈرلىرىمىزگە بىلدۈرۈپ

قويۇش ئۆچۈن تىرىشۋاتىمەن. مەزكۇر يازمىمۇ ئاشۇنداق تىرىشچانلىقنىڭ بىر قىسمى. ئەگەر ھازىر ئوقۇش قىزغىنلىقى تۆۋەنلەپ كېتىۋاتقان ئۇكىلار بۇ يازمىدىن بىر ئاز نەپ ئالالىسا، مەن ئۆز ئەمگىكىمدىن رازى بولىمەن، ھەمدە مەن ئۇنى ياراتقۇچىمىزنىڭ ماڭا بەرگەن تارتۇقى، دەپ چۈشىنىمەن.

مەن ئۆزۈمنىڭ «غايىنى رېئاللىققا ئايلاندۇرۇشنىڭ سىرلىق قانۇنىيىتى» دېگەن ماقالىسىدە بىر ئادەم ياكى بىر گۇرۇپپا كىشىلەر ئۆز ئارزۇسىنى ئىشقا ئاشۇرۇشتا مۇۋەپپەقىيەتلىك بولۇش ئۈچۈن قانداق قىلىشى كېرەكلىكى ھەققىدىكى بىر قىسىم ئىلمىي نەزەرىيىلىرىنى بايان قىلدىم. ئۆزۈمنىڭ «بۇيرۇلغان يا ردەم ۋە تىرىشچانلىق-بەدىرى ئۇرۇشىدىن ئۆيلىغانلىرىم» دېگەن ماقالىسىدە بىر قوۋم كۆزلىگەن نىشاننى ئىشقا ئاشۇرۇشتا مۇۋەپپەقىيەتلىك بولۇش ئۈچۈن قانداق قىلىشى كېرەكلىكىنىڭ بىر قىسىم دىنىي پاكىتلىرى ۋە ئۆزۈمنىڭ ئانالىزلىرىنى ئوتتۇرىغا قويدۇم. مەزكۇر

ماقالە يۇقىرىدىكى 2 پارچە ماقالىنىڭ داۋامى بولۇپ، ئۇنىڭدا ھەر بىر ئادەم ئۆز ھاياتىنى مەنىلىك ۋە مۇۋەپپەقىيەتلىك ئۆتكۈزۈشتە قانداق قىلىشى كېرەكلىكىنىڭ دىنىي ئىسپاتلىرى ۋە پسىخولوگىيە ئىلمىدىكى بىر قىسىم نەزەرىيىلەرنى تەسۋىرلىدىم. مەن ئۆز ھاياتىنى ئىسراپ قىلىۋەتمەي، ئۇنىڭدىن ئۈنۈملۈك پايدىلىنىشنى ئىستەيدىغان بارلىق قېرىنداشلارغا بۇ 3 پارچە ماقالىنى بىرلەشتۈرۈپ ئوقۇپ، ئۇلاردا بايان قىلىنغان مەزمۇنلارنى تولۇق ئۆزلەشتۈرۈۋېلىشنى تەۋسىيە قىلىمەن.

بۇ ماقالىنى ھېچكىمدىن سورىماي، مەنبەسىنى بەرگەن ئاساستا باشقا ھەر قانداق تورغا چىقارسىڭىز، ياكى ئېلكتابقا ئوخشاش باشقا ھەر قانداق شەكىلدە ئىشلەتسىڭىز بولۇۋېرىدۇ. بۇ ماقالە بارلىق ئۇيغۇرلارغا مەنسۇپ.

ئەسەر مەنبەسى: باغداش مۇنبىرى

ئېلكىتاب ئىشلىگۈچى: مەنزىل گۇرۇپپىسى

مەنزىل

ئىلىم ـ ھېكمەت چۆللىرىدىن مەرىپەت ئىزلىگەن قۇل بىز، بولغۇسى ھەربىر قەدەمدىن كۆمۈلمەس ئىزلار ئايان. ئازغان يۈرەك، ھارغان تىلەك، ئەمدى نە قىلماق كېرەك؟ ھەر تىنىقتا بىر سوئال، مەنزىل قايان؟ مەنزىل قايان؟

مەنزىل تورى ئېلكىتاب گۇرۇپپىسى

www.Menzil.biz

book@menzil.biz menzilbiz@163.com